سیمان بندر سفید در سد بند؛ تابستان بی‌آب در صنعت

(گفتار نخست در صفحهٔ ۲)

بندر از ۱۴ تیر ۱۴۰۱ هر تابستان با کمبود آب روبه‌رو شده است. از آن پس، کارخانه‌های سیمان ناچار شده‌اند ساعت کار خود را کاهش دهند یا برای مدتی تعطیل کنند. در تابستان ۱۴۰۱ نزدیک به ۴۰ روز کار کارخانه‌ها متوقف شد و بسیاری از کارگران روزمزد بی‌درآمد ماندند.

سد بند در ۱۲ کیلومتری شمال شهر ساخته شد و ظرفیت آن ۱۸۰ میلیون مترمکعب است. اما در سال‌های اخیر بارش زمستانی کاهش یافته و ورودی سد به کمتر از نیمی از ظرفیت رسیده است. مسئولان می‌گویند مصرف شرب شهر و کشاورزی اطراف نیز بر منابع فشار آورده است.

کارخانه‌های سیمان سفید و خاکستر برای خنک‌کاری کوره‌ها و شستن مواد اولیه به آب زیاد نیاز دارند. به گفتهٔ مدیران، هر تن کلینکر حدود ۳ تن آب مصرف می‌کند. به همین دلیل، وقتی آب کم می‌شود، نخستین واحدهایی که تعطیل می‌شوند همین کارخانه‌ها هستند.

(همکاری آبخیزداران با عشایر)

در ۱۵ کیلومتری شمال بندر، عشایر طایفهٔ سنگ‌سیاه زمستان را در دشت پهن می‌گذرانند. تا سال ۱۳۹۶ بیشتر آب مصرفی آن‌ها از چشمه‌ای در دامنهٔ کوه تأمین می‌شد. با خشک شدن چشمه، زنان طایفه ناچار شدند هر روز با تانکر آب بخرند. هزینهٔ این کار برای یک خانوار پرجمعیت گاهی به ماهی ۱۲ میلیون تومان می‌رسید.

در ۱۳۹۹ شورای آبخیزداری دشت پهن تشکیل شد و طایفه سنگ‌سیاه یکی از اعضای اصلی آن شد. اعضای شورا با کمک کارشناسان منابع طبیعی، ۱۴ کیلومتر از آبراهه‌های بالادست را با سنگ‌چین و بوته‌کاری تثبیت کردند. هدف این بود که بارش‌های کوتاه اما شدید، آب بیشتری در خاک نفوذ کند و کمتر به‌صورت سیلاب از دشت بگذرد.

نتیجه در سال سوم آشکار شد. چشمهٔ قدیمی دوباره آب‌دهی بیشتری پیدا کرد و تعداد روزهایی که تانکر لازم بود از ۱۱۰ روز به کمتر از ۴۰ روز رسید. مرادقلی سنگ‌سیاه، یکی از ریش‌سفیدان طایفه، می‌گوید: «پدرم می‌گفت آب را باید با دست تقسیم کرد، چون با چشم دیده نمی‌شود. حالا همه می‌دانند سهم هر خانوار چقدر است.»

(هشدار آبخیز در بندرکهنه)

بندرکهنه، ۲۰ مهر ۱۴۰۱: مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان هرمزان اعلام کرد که ذخیرهٔ سد بند به کمتر از ۱۸ درصد رسیده است. به گفتهٔ او، اگر بارش‌های پاییز امسال نیز کاهش یابد، ناچار خواهند بود فشار آب شبکه را در ساعت‌های شب کاهش دهند.

بندرکهنه در ۱۲۰ کیلومتری شمال‌غرب بندرسیمین قرار دارد و بیش از ۱۸۰ هزار نفر جمعیت دارد. سد بند در ۱۲ کیلومتری شمال شهر ساخته شده و ظرفیت اسمی آن ۴۲ میلیون مترمکعب است. در سال‌های پرباران، ورودی سد گاهی از ۹۰ میلیون مترمکعب در سال هم فراتر رفته است.

اما در سه سال اخیر بارش‌ها به‌شدت کاهش یافته‌اند. در سال آبی ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۱ تنها ۶۱ میلیون مترمکعب آب وارد سد شد. در همین مدت، مصرف شرب و صنعت در شهر و اطراف آن تقریباً ثابت مانده است. نتیجه آن است که حجم آب ذخیره‌شده هر سال کمتر از سال پیش از آب درآمده است.

مهندس کامران یزدان‌پناه، مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان هرمزان، گفت: «اگر بارش زمستان امسال هم مانند سال گذشته باشد، ناچار خواهیم بود از ساعت ۱۱ شب تا ۵ صبح فشار آب را کم کنیم. این به معنای آن است که بسیاری از خانه‌ها در ساعت‌های اول صبح با شیر خشک روبه‌رو خواهند شد.» او افزود که این تصمیم تنها پس از اطلاع‌رسانی گسترده و با فاصلهٔ زمانی کافی گرفته می‌شود.

در همین حال، ۱۲ باغدار منطقهٔ کوشک‌نارون از قطع آبیاری نخلستان‌ها در ماه‌های گرم سال ابراز نگرانی کرده‌اند. به گفتهٔ آنان، بسیاری از درختان پیر در صورت کاهش فشار آب دوام نخواهند آورد. مهندس یزدان‌پناه در پاسخ گفت که برای باغداران مشترک، مخزن‌های ذخیرهٔ شبانه با ظرفیت ۲۰۰ مترمکعب در حال ساخت است.

(ادامه در صفحهٔ ۲)

ساعت کار کارخانه‌های سیمان کم می‌شود؛ نگرانی کارگران روزمزد

(ادامه از صفحهٔ ۱)

کارخانه‌های سیمان سفید و خاکستر برای خنک‌کاری کوره‌ها و شستن مواد اولیه به آب زیاد نیاز دارند. به گفتهٔ مدیران، هر تن کلینکر حدود ۳ تن آب مصرف می‌کند. به همین دلیل، وقتی آب کم می‌شود، نخستین واحدهایی که تعطیل می‌شوند همین کارخانه‌ها هستند.